

**ROZ
K
Y**

SERGEJ DOVLATOV

absynt

S E R G E J
D O V L A T O V

K U F O R

Absynt 2021

*...Ale aj také si mi, Rusko moje,
krajinou zo všetkých najdrahšou...*

Alexander Blok

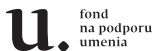
Copyright © 1986, Sergei Dovlatov
All rights reserved
Design © Matúš Lelovský
Translation © Silvia Šalatová
ISBN 978-80-8203-167-9

Published with the support of
the Institute for Literary Translation, Russia.

AD VERBUM

Preklad publikácie z verejných zdrojov
formou štipendia podporil Fond na podporu umenia

O B S A H

9

Predslov

13

Krepsilonové ponožky

29

Nomenklatúrne poltopánky

45

Solídny oblek s dvojradowým zapínaním

63

Dôstojnícky opasok

79

Bunda Fernanda Légera

95

Popelínová košeľa

111

Baranica

127

Šoférske rukavice

P R E D S L O V

A tá mrcha z vízového mi vraví: „Každý, kto odchádza, má povolené vziať si so sebou tri kufre. Taká je norma. Osobitné nariadenie z ministerstva.“

Nemalo zmysel protestovať. Ale ja som, prirodzene, protestoval: „Iba tri kufre? A kam si dám veci?“

„Napríklad?“

„Tak napríklad moju zbierku pretekárskych áut.“

„Predajte,“ apaticky odvetila úradníčka.

Potom, zľahka zvrátiac obočie, dodala: „Ak nie ste spokojný, napíšte si žiadosť.“

„Som spokojný,“ vravím.

Po base som už bol spokojný so všetkým.

„No veď preto. Trochu skromnosti by vám nezaškodilo...“

A o týždeň som si už balil veci. Ako som napokon zistil, stačil mi jeden jediný kufor.

Skoro som zavzlykal od ľútosti nad samým sebou. Mám tridsaťšesť rokov. Z toho osemnásť rokov pracujem. Niečo zarábam, niečo míňam. Zdalo sa mi, že predsa len vlastným aspoň aký-taký majetok. A mne sa všetko zmestí do jedného kufra. A to ešte celkom skromných rozmerov. Som na tom naozaj až tak biedne? Ako sa to len mohlo stať?!

Knihy? Vlastnil som hlavne zakázané knihy. Cez colnicu by ich aj tak nepustili. A tak som ich spolu s takzvaným archívom porozdával známym.

Rukopisy? Tie som už dávno tajnými cestičkami poslal na Západ.

Nábytok? Písací stôl som odviezol do bazára. Stoličky si vzal maliar Čegin, ktorému dovtedy stačili debničky. Ostatné som povyhadzoval.

A tak som aj vycestoval – s jediným kufrom. Bol to taký doštený kufor potiahnutý látkou, s niklovými výstužami po bokoch. Zámok nefungoval. Musel som ho previazať šnúrou na bielizeň.

Kedysi dávno som s týmto kufrom išiel do pionierskeho tábora. Na vrchu bolo atramentom krasopisne napísané: *NAJMLADŠIA SKUPINA. SERIOŽA DOVLATOV*. A vedľa toho nejaký dobrák načarbal: *HOVNOPUC...*

Látka sa rokmi na viacerých miestach predrala.

Zvnútra bolo veko oblepené fotkami. Rocky Marciano, Armstrong, Josif Brodskij, Lollobrigida v priesvitných šatách. Colník sa pokúšal odškľbnúť Lollobrigidu nechtami. Iba čo ju doškrabal.

No Brodského sa ani nedotkol. Akurát ho zaujímalo, kto to je. Odvetil som, že vzdialený príbuzný...*

Šestnásteho mája som sa ocitol v Taliansku. V Ríme som sa ubytoval v hoteli Dina. Kufor som strčil pod posteľ.

Čoskoro som dostal nejaké honoráre z ruských časopisov. Kúpil som si svetlomodré sandále, flanelové nohavice a štyri ľanové košele. Kufor som ešte stále neotvoril.

O tri mesiace neskôr som sa presťahoval do Spojených štátov. Do New Yorku. Najprv som býval v hoteli Rio. Potom u priateľov v časti Flushing. Napokon som si v jednej slušnej štvrti prenajal byt. Kufor som postavil celkom dozadu do kúta vstavanej skrine. Šnúru na bielizeň som ešte stále nerozviazal.

Prešli štyri roky. Naša rodina bola znovu pohromade. Z dcéry nám vyrástla mladá Američanka. Narodil sa nám syn. Podrástol a začal vystrájať. Jedného dňa už mojej žene došla trpezlivosť a skríkla: „Marš do skrine!“

* J. A. Brodskij (1940 – 1996) – ruský básnik, disident, neskôr americký občan, esejista a literárny kritik, nositeľ Nobelovej ceny za literatúru z roku 1987 (pozn. prekl.).

Syn v nej strávil asi tri minúty. Potom som ho vypustil a spýtal sa: „Bál si sa? Plakal si?“

A on odvetil: „Nie. Sedel som na kufri.“

Vtedy som ho vytiahol. A otvoril.

Celkom navrchu ležal solídny oblek s dvojradovým zapínaním, určený na rozhovory, sympóziá, slávnostné príležitosti. Som si istý, že by sa hodil aj na preberanie Nobelovej ceny. Okrem toho tam bola popelínová košeľa a poltopánky, zabalené v papieri. Pod nimi menčestrová bunda, podšitá umelou kožušinou. Naľavo baranica z umelej tulenej srsti. Tri páry fínskych krepšilonových ponožiek. Šoférske rukavice. A celkom naspodku kožený vojenský opasok.

Na dne kufra ležala jedna strana z *Pravdy* z mája osemdesiateho roku. Palcový titulok hlásil: „Veľké dielo musí prežiť!“ A uprostred portrét Karla Marxa.

V škole som kedysi veľmi rád kreslil vodcov svetového proletariátu. Najmä Marxa. Rozmazal som obyčajnú atramentovú machuľu a bolo. Tá podoba...

Obzrel som si prázdny kufor. Na jeho dne Karl Marx. Na vrchnáku Brodskij. A medzi nimi premárnený, jedinečný život.

Zatvoril som kufor. Vo vnútri sa kotúľali a klopkali iba naftalínové guľôčky. Všetky moje veci ležali na kuchynskom stole ako jedna pekná pestrá kôpka. To bolo všetko, čo som si za tridsaťšesť rokov života nahonobil. Za celý život v mojej vlasti. Pomyslel som si: to predsa nemôže byť všetko. A sám som si aj odpovedal: ale áno, môže.

A zrazu ma, ako sa hovorí, zaplavili spomienky. Asi drie mali niekde tu, medzi mojimi úbohými haraburdami. Teraz sa predrali na povrch. Spomienky, ktoré by sa dali nazvať: *Od Marxa k Brodskému*. Alebo aj: *Čo som si nahonobil*. Či jednoducho: *Kufor*.

Predslov sa, ako vždy, natiahol.

F Í N S K E
K R E P S I L O N O V É
P O N O Ž K Y

Tento príbeh sa odohral pred osemnástimi rokmi. V tom čase som bol študentom Leningradskej univerzity.

Univerzitné budovy sa nachádzali v starej časti mesta. Kombinácia vody a kameňa tu vytvárala zvláštnu, veľkolepú atmosféru. V podobnej atmosfére je veľmi ťažké flákať sa, ale mne sa to darilo.

Na svete sú presné, exaktné vedy. Znamená to teda, že existujú aj nepresné. Medzi tými nepresnými si prvé miesto drží filológia. A tak sa zo mňa stal študent filologickej fakulty.

O týždeň nato sa do mňa zaľúbila štíhla dievčina v lodičkách z dovozu. Volala sa Asia.

Asia ma zoznámila so svojimi priateľmi. Všetci boli starší než my. Samí inžinieri, novinári, kameramani. Dokonca bol medzi nimi aj jeden vedúci obchodu.

Títo ľudia sa dobre obliekali. Milovali reštaurácie, radi cestovali. Niektorí mali vlastné autá.

Všetci sa mi vtedy zdali tajomní, silní a príťažliví. Chcel som sa im vyrovať, patriť k nim.

Neskôr mnohí z nich emigrovali. Teraz sú z nich obyčajní starí Židia.

Život, aký sme vtedy viedli, vyžadoval nemalé náklady. Tie však najčastejšie ležali na bedrách Asiiných priateľov. Privádzalo ma to často do neuveriteľných rozpakov.

Spomínam si, ako mi doktor Logovinskij nenápadne strčil do vrecka štyri ruble, kým Asia volala taxík...

Ľudí možno všeobecne rozdeliť do dvoch kategórií. Na tých, ktorí sa pýtajú. A na tých, ktorí odpovedajú. Teda na takých, ktorí kladú otázky. A na takých, ktorí sa namiesto odpovede vždy len podráždene zachmúria.

Asiini priatelia jej nekladli žiadne otázky. Ja som nerobil nič iné, len som sa dookola vypytoval: Kde si bola? S kým si sa to v metre zdravila? Odkiaľ máš ten francúzsky parfum?

Väčšina ľudí považuje za neriešiteľné tie problémy, riešenie ktorých sa im nepozdáva. Donekonečna však budú klásť otázky, hoci vôbec neočakávajú pravdivé odpovede.

Skrátka, bol som dotieravý a správal som sa ako hlupák.

Zadlžil som sa. Moje dlhy narastali geometrickým radom. V novembri bolo z toho neuveriteľných osemdesiat rubľov, čo bola na tie časy doslova strašidelná suma.

Zistil som, čo je to záložňa, potvrdenky, čakanie v rade. Zoznámil som sa so smutnou atmosférou plnou chudoby...

Kým bola Asia nablízku, nemusel som na to ani pomyslieť. No len čo sme sa na chvíľku rozlúčili, myšlienky na dlhy sa na mňa valili ako čierne mraky.

Zobúdzať som sa s pocitom biedy. Celé hodiny som sa nedokázal prinútiť obliecť. Celkom vážne som plánoval, že vylúpim zlatníctvo.

Presvedčil som sa, že každá myšlienka zaľúbeného chudáka sa spája so zločinom.

V tom čase sa môj akademický prospech výrazne zhoršil. Asiin bol na tom už dávnejšie zle. Na dekanáte začali rozoberať náš morálny profil.

Zistil som, že keď je človek zaľúbený a má dlhy, stane sa predmetom záujmu práve jeho morálny profil.

Skrátka, všetko to bolo strašné.

Raz som sa túlal po meste, potreboval som zohnať šesť rubľov. Musel som zo záložne vybrať svoj zimný kabát. Naštrafil som na Freda Kolesnikova.

Fred sa opieral o mosadzné zábradlie obchodu Jelisejevskij a fajčil. Vedel som o ňom, že je vekslák. Svojho času nás zoznámila Asia.

Bol to urastený chlap, mal dvadsaťtri rokov a nezdravú farbu pleti. Pri rozhovore si nervózne uhládzať vlasy.

Bez otáľania som podišiel bližšie: „Smiem vás poprosiť, nedalo by sa dozajtra... šesť rubľov?“

Vždy, keď som od ľudí pýtal peniaze, dal som si záležať na tom, aby som znel trochu nenútene. Nechcel som, aby ich ťažilo odmietnutie.

„Maličkosť,“ odvetil Fred a vytiahol nevelkú hranatú peňaženku.

Prišlo mi ľúto, že som nepýtal viac.

„Zoberte si viac,“ povedal Fred.

No ja somár som odmietol.

Fred na mňa zvedavo pozrel.

„Poďme na obed“, povedal. „Pozývam vás.“

Fred pôsobil jednoducho a prirodzene. Vždy som takým ľuďom závidel.

Prešli sme cez tri ulice a vstúpili do reštaurácie Čajka. Zívala prázdnotou. Pri jednom z bočných stolov fajčili čašníci.

Okná boli dokorán, záclony sa pohojdávali vo vetre.

Vybrali sme si miesto v najvzdialenejšom kúte. Freda však cestou zastavil mládenec v striebornej dakronovej bunde. Vzápätí sa odohral dosť záhadný rozhovor:

„Zdravím vás.“

„Moja úcta,“ odvetil Fred.

„Tak čo?“

„Nič.“

Chlapec sklamane nadvihol obočie: „Celkom nič?“

„Absolútne nič.“

„Veď som vás prosil.“

„Je mi to veľmi ľúto.“

„Ale môžem s tým rátať?“

„Bezpochyby.“

„Bolo by dobré cez týždeň...“

„Budem sa snažiť.“

„A keď sa opýtam na záruky?“

„Záruky nie sú žiadne a ani nemôžu byť. Ale vynasnažím sa.“

„Bude to značkový tovar?“

„Prirodzene.“